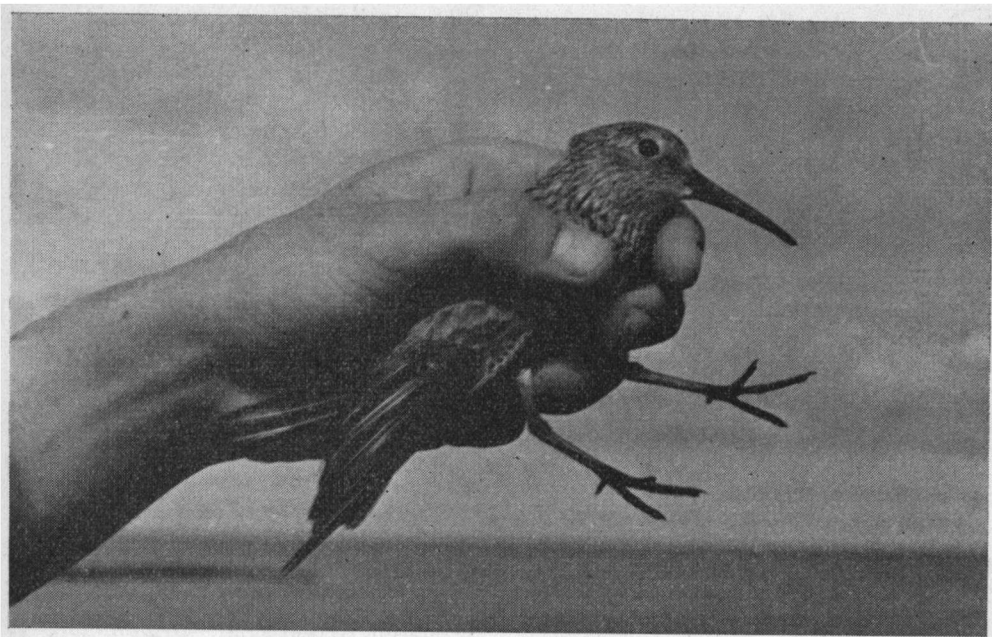

De vogeltrekstations Falsterbo en Ottenby

Door D. Woudstra

Op 23 en 24 augustus 1956 bezocht ik het vogeltrekstation Falsterbo, gelegen op een schiereilandje aan de zuidwestkust van Zweden. Dit trekstation heeft twee grote vangkooien voor kleine zangertjes, waarvan één gelegen is aan de grote betonweg die een zijweg is van de grote verkeersweg langs de westkust van Zweden.

Langs de weg van Falsterbo bevindt zich aan beide kanten een soort greppel, waarin veel struikgewas groeit. Over een van deze greppels heeft men, over een lengte van enige tientallen meters, bogen gebouwd en hierover kippengaas gespannen. Hierdoor is een soort tunnel ontstaan van gaas, die aan het eind steeds nauwer wordt en tenslotte overgaat in een pijp, die aan het eind een klep bevat en eindigt in een houten kastje met een venster, waardoor men in het kastje kan kijken en een luikje waarachter zich een mouw bevindt waarin men de arm kan steken om dan met de hand de vogels te grijpen.

Bij het vangen gaat men als volgt te werk: Enkele jongelui begeven zich op weg langs de rijweg, tot zij zich op enkele honderden meters van de vangkooi bevinden. Dan keren zij terug en drijven

de vogels in de richting van de vangkooi. Door het kabaal dat gemaakt wordt, waagt slechts een enkele vogel het om de dekking van het struikgewas te verlaten. En de meeste vogeltjes laten zich de tunnel indrijven. De drijvers begeben zich dan in de tunnel en drijven de vogels verder, tot zij belanden in de nauwe pijp. Dan wordt de overgang van de tunnel naar de pijp afgesloten met een als visnet gevlochten gordijn en een der drijvers verlaat de kooi, door een zich in het gaas bevindende deur. De ander drijft de vogels door de pijp naar het eigenlijke vanghokje. De vogels worden in een verzamelzak gestopt. Per vangst kan men rekenen op ± 15 vogels, al naar de sterkte van de trek. Per dag worden van 150—200 vogels geïnged.

Het ringen geschiedt, aan het einde van de morgen, onder deskundige leiding. Na het ringen worden de gevangen vogels meteen in vrijheid gesteld. De helft van het aantal gevangen vogels bestaat

Bij de foto: Pas gevangen BONTE STRANDLOPER, van welke soort er te Falsterbo grote aantallen worden gevangen.
(Foto D. Woudstra)

uit *fitisjes*. Verder roodstaartjes, vliegenvangers, *tuinfluiters* en *grasmussen*. Terwijl wij bij de vanginrichting bezig waren, was er ook voortdurend trek van *wespendieven*. Op een gegeven moment zweefden er elf tegelijk in de lucht. Dit was voor de heer Carl Edelstam aanleiding mij uit te nodigen, mij de volgende morgen bij zijn groep aan te sluiten, teneinde de trek der *wespendieven* in de vroege morgenuren te observeren. De volgende morgen was ik bij het ochtendkrieken aanwezig op een in zee uitstekende punt van het schiereiland, even ten zuiden van de vuurtoren. Hier trokken eenden, *knobbelzwanen*, *kieviten*, *bonte strandlopers*, *oeverlopers*, *bontbekjes*, *blauwe reigers*, *wulpen*, *bosruiters*, *tureluurs*, *bergeenden*, *scholeksters* en vooral roofvogels, zoals *sperwers*, *kiekendieven*, *buizerds*, *visarenden* en *rode wouwen* (waarvan er ongeveer 60 paren in Zweden broeden) in bonte verscheidenheid voorbij.

De *wespendieven* begonnen ongeveer half zeven te verschijnen. Vooral de trek van deze vogels bood een imposant schouwspel. Op zeker moment konden wij er 24 tegelijk in de lucht zien. Drijvend op de luchtstromingen komen zij meestal in groepjes over, soms op grote hoogte. Zij kunnen dan van de buizerden worden onderscheiden door de iets spitsere kop en de langere staart. In totaal telden wij 175 *wespendieven*. De heer Edelstam, gewapend met een veldkijker en een Hasselbladcamera met een 25 cm lens, vertelde mij dat hij hier het vorige jaar een *steenarend*, een *zeearend*, een *dwergarend* en een *schreeuwarend* tegelijk in de lucht had gezien. Deze sterke trek van roofvogels maakt Falsterbo tot het tweede roofvogeltrekstation in belangrijkheid van Europa. Het voornaamste ligt aan de Bosporus. Hij deelde mij verder mee, dat „Sveriges ornithologische förening”, waar de trekstations op Falsterbo en Ottenby van uitgaan, ook een waarnemingspost heeft op Capri, het eiland van Axel Munthe.

Het vogeltrekstation Ottenby ligt aan de uiterste zuidelijke punt van het ook landschappelijk en botanisch zeer interessante Öland, een eiland in de Oostzee, aan de zuid-oostkust van Zweden.

Bij een bezoek aan dit trekstation, in juli 1957, toonde men mij, behalve een vangkooi als in Falsterbo, nog andere vanginstallaties. Een groot ahangend net dat tussen bomen en struiken was gespannen en waarmee men o.a. uilen ving. Verder een klein slagnet dat met een sterke veer dicht sloeg wanneer een roofvogel daalde op enkele levende muizen die in een door gaas beschermd kooitje als lokaas dienst deden. Tenslotte waren er een groot aantal uit kippen gaas en ijzerdraad gevormde vangkooien die aan het strand stonden opgesteld en die gebruikt werden om strandlopers e.d. te vangen. Hierin kwamen bovendien een groot aantal *spreeuwen* terecht.

In de tien jaar dat dit trekstation bestaat, werden er, naar men mij vertelde, ongeveer 100.000 vogels geringd. Hierbij waren 20.000 *bonte strandlopers*. Ik was er op een namiddag dat er heel weinig werd gevangen, n.l. een *witte kwikstaart*, een *bonte strandloper* en de nodige *spreeuwen*. Wel was er een sterke trek van *gierzwaluwen*.

Mijn begeleider vertelde mij, dat er hier soms op één dag 80.000 *gierzwaluwen* doortrokken. Op het water dreven veel *knobbelzwanen* en er kwam af en toe een troep ganzen over.

De vanginstallaties op Falsterbo en te Ottenby worden bediend door leerlingen van middelbare scholen, die daaraan enige weken van hun vakantie besteden en die de beschikking hebben over een gebouwtje, waarin zich, behalve de eigenlijke ringkamer, een slaapkamer bevindt met enige kribben, een kleine keuken en een gezellig conversatiezaaltje. Hier hing een foto aan de wand die het Zweedse vorstenpaar toonde, rondgeleid op het trekstation Ottenby door de heer Carl Edelstam, mijn charmante gids te Falsterbo. De jeugdige vogelwachters hadden ieder een veldkijker tot hun beschikking. Bovendien bevond zich in de tuin van het trekstation een telescoop op statief.

Vlak naast het trekstation bevindt zich een vuurtoren, die door zijn naam „Lange Jan” nog herinnert aan Neerlands roemrijk verleden en die druk werd bezocht door toeristen.